

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія та етика ведення бізнесу в ІТ

Рівень вищої освіти: перший бакалаврський

Освітня програма: «Менеджмент у сфері інформаційних технологій»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Галузь знань: 07 Управління

Форма навчання – денна

Затверджено на засіданні
кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація 3
2. Опис дисципліни 3
3. Структура дисципліни 5
4. Теми практичних занять 7
5. Самостійна робота 7
6. Індивідуальне завдання 8
7. Методи навчання 8
8. Система оцінювання дисципліни 9
9. Ресурсне забезпечення 12
10. Інформація про підвищення кваліфікації викладачів 16
11. Контактна інформація 19
12. Політика навчальної дисципліни 19

1. Загальна інформація		
Назва дисципліни	Філософія та етика ведення бізнесу в ІТ	
Освітня програма	Менеджмент у сфері інформаційних технологій	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Освітній рівень	Бакалавр	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Курс /семестр	1/1	
Формат дисципліни	Очний, заочний, вечірній	
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Денна форма навчання: Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.	Заочна форма навчання: Самостійна робота – 80 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/6b957f841f49f8e367c2	
Консультації	Консультації проводяться щопонеділка з 13.00 до 15.00 в ауд. 503 (г.к.). Онлайн консультації можуть бути організовані за бажанням студентів	
2. Опис дисципліни		
Мета та цілі дисципліни		
<p>Навчальна дисципліна «Філософія та етика ведення бізнесу в ІТ» читається студентам першого курсу. В межах лекційного викладу та семінарської практики з акцент робиться на історико-філософській складовій напрямів думки, а також на опрацюванні ключових ідей та понять етики та бізнесу, аналізі сучасних підходів до найважливіших філософських проблем.</p> <p>Курс лекцій присвячено основним тенденціям, характерним для розвитку античної, середньовічної, ренесансної, новочасної (з особливим акцентом на німецькій класиці) філософії та особливостям сучасного етапу розвитку філософського осягнення світу, актуальному стану розвитку філософських уявлень про буття, свідомість, пізнання, метод, людину, культуру та цивілізацію, суспільство та історичний процес. Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити власну світоглядну позицію. Завдання, які покликана вирішити пропонована дисципліна, включають не лише засвоєння певних знань з таких галузей філософії, як історія філософії, онтологія, гносеологія, методологія, філософська антропологія, філософія культури та історії, соціальна філософія, але й набуття студентами вмінь опрацьовувати самостійно навчальну літературу, критично мислити та висловлювати свою точку зору на світоглядні питання. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування філософської наукової літератури.</p> <p>Мета: пояснити студентам місце і роль філософії у контексті світоглядного знання, головні риси філософського мислення та методології, ознайомити з найбільш значущими світоглядними ідеями на всіх етапах цивілізаційного розвитку.</p> <p>Завдання: розкрити предмет і завдання філософії, ознайомити з особливостями її історичного розвитку, експлікувати найважливіші ідеї представників античної, середньовічної, ренесансної, новочасної та сучасної філософії, пояснити місце української філософської думки в контексті світової, з'ясувати найважливіші позиції філософського осмислення буття, свідомості, пізнання, методу, людини, історії, суспільства, культури, найважливіші поняття філософії кожного з періодів, суть зв'язків та відмінностей між головними філософськими позиціями.</p>		

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: характерні риси античного, середньовічного, ренесансного, новочасного та сучасного світогляду, орієнтуватися у світоглядних парадигмах, критично оцінювати соціальні, культурні, політичні та інші процеси.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні і фахові компетентності

Загальні компетентності:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

- Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.
- Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Програмні результати навчання

- Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
- Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
- Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях
- Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.
- Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Філософія як форма самовизначення людини у світі	Розкрити поняття «філософія» та «світогляд», основні відмінності між ними; виокремити спільне та відмінне у філософії та науки, філософії та мистецтва, філософії та релігії; окреслити найважливіші риси філософського знання; ознайомитися з функціями філософії та системою філософського знання.	Тести, питання,
2.	Історія зарубіжної філософії	З'ясувати світоглядні зміни при переході від античності до середньовіччя, особливості апологетики та патристики, схоластики та містики; ознайомити з характерними рисами філософії доби Відродження. З'ясувати особливості епохи та світогляду Нового часу, розглянути методологічні ідеї Ф.Бекона та Р.Декарта; ознайомити з представниками філософії Просвітництва; окреслити основні ідеї представників німецької класичної філософії. З'ясувати відмінності між класичною та некласичною філософією; розкрити зміст філософських ідей А.Шопенгауера та С.Кіркєгора; ознайомитися з особливостями некласичної філософії 19 ст. та сучасної некласичної філософії; розглянути класифікацію напрямків філософії XX-XXI ст.	Тести, питання
3.	Історія розвитку української філософії	Ознайомитися з загальними особливостями української філософії та джерелами філософії періоду Київської Русі; розкрити сутність філософії Григорія Сковороди; ознайомитися з українською філософією XIX-XX століть.	Тести, питання
4.	Філософське розуміння поняття «буття»	Ознайомити з провідними онтологічними проблемами; розкрити сутність фундаментальності категорії буття; розглянути історичні інтерпретації буття; розкрити рівні, форми та прояви буття.	Тести, питання
5.	Етика бізнесу як наука та дисципліна	Що таке етика ділового спілкування. У чому відмінність формального і неформального стилів спілкування. Назвіть зв'язок між етикою і мораллю . Назвіть загальні етичні принципи в трьох моделях ділового спілкування. Дайте визначення подвійної моралі . Що включає в себе поняття "діловий етикет".	Тести, питання
6.	Мовна культура ділової розмови	Визначення правильна мова, ділова бесіда, мова, 3 типи мовлення . Мовні трафарети, для чого вони потрібні, основні вимоги до ділової розмови, помилки в мові ділової людини, основні якості професійно поставленого голосу . Визначення риторика, суть ораторського мистецтва, лексичні засоби виразності Що належить до композиційних прийомів мови.	Тести, питання
7.	Людина, історія, культура як предмет філософського аналізу	Розглянути проблему людини у філософії; провести відмінність між поняттями «людина», «індивід», «особа», «особистість», «індивідуальність»; розкрити поняття «культура» та «цивілізація»; окреслити особливості філософського осмислення суспільства та проблем філософського осмислення історичного процесу.	Тести, питання

8.	Етика дистанційного спілкування	Особливості електронної переписки. Правила електронної переписки. Особливості поведінки в соціальних мережах.	Тести, питання
----	---------------------------------	---	----------------

4. Теми практичних занять

1	Філософія як форма самовизначення людини у світі	2
2	Історія зарубіжної філософії	2
3	Історія розвитку української філософії	2
4	Філософське розуміння поняття «буття»	2
5	Етика бізнесу як наука та дисципліна	2
6	Мовна культура ділової розмови	2
7	Людина, історія, культура як предмет філософського аналізу	2

Тема 1. Філософія як форма самовизначення людини у світі (2 год.).

1. Філософія та світогляд.
2. Спільне та відмінне у філософії та науки, філософії та мистецтва, філософії та релігії.
3. Найважливіші риси філософського знання.
4. Методи та функції філософії. Система філософського знання.

Тема рефератів/презентацій:

1. Філософія як світоглядне знання.
2. Філософія, наука, мистецтво: спільні і відмінні риси.
3. Загальнолюдське і національно особливе у філософії.

Питання для дискусії і контролю знань:

1. Чи є тотожними знання та мудрість?
2. Яке співвідношення між філософією і світоглядом?
3. В чому відмінність предмета філософії і окремих наук.
4. Які проблеми філософії вважаєте основними і чи можливе їх вирішення?
5. Що розумієте під “софійним” і “епістемним” способами філософування?
6. Для чого і як вивчати філософію?

Тема 2. Історія західноєвропейської філософії. (2 год).

1. Філософія Стародавнього світу
2. Особливості розвитку філософської думки в Європі доби Середньовіччя, Відродження
3. Філософія Нового часу
4. Сучасна зарубіжна філософія XIX–XX ст.

Тема рефератів:

1. Філософські ідеї в стародавніх Індії, Китаї, Греції: порівняльний аналіз.
2. Філософські системи Платона і Аристотеля.
3. Філософські ідеї Августина і Томи Аквінського: порівняльний аналіз.
4. Суб’єктивно-ідеалістичний емпіризм Дж. Берклі та Д. Юма.
5. Філософські ідеї французьких та німецьких просвітників.
6. Філософія мови Т. Гобса.
7. Арабська філософія
8. Неогегельянство.
9. Філософська антропологія.
10. Філософська герменевтика.
11. Феноменологія Гусерля.
12. Структуралізм та пост структуралізм.

Питання для дискусії і контролю знань:

1. Які основні концепції виникнення філософії?

2. Які спільні і відмінні риси філософських шкіл докласичного періоду античності?
3. Про який поворот у античній філософії засвідчили положення Протагора “Людина є мірою всіх речей” і Сократа “Пізнай самого себе”?
4. Що було головним пунктом розходження між філософією Платона і його учня Аристотеля?
5. Що нового в атомістичну концепцію Демокріта вніс Епікур?
6. Які фундаментальні питання філософії поставили античні мислителі?
7. З чого почалася полеміка між “реалістами” і “номіналістами” і в чому її філософський аспект?
8. Які положення мислителів доби Відродження сприяли виділенню категорії фортуни поряд з фатумом (долею)?
9. Які найважливіші питання філософії поставили і розробляли мислителі Нового часу?
10. Яка головна ідея у висловлюванні Ж.-Ж. Руссо “Людина народжена вільною, а між іншим скрізь вона в кайданах. Дехто вважає себе повелителем інших, а сам не перестає бути рабом”?
11. У чому і коли виявилася криза класичної філософії?
12. Які особливості провідних течій та напрямів некласичної філософії?
13. Які особливості неокласичної філософії?
14. Яка філософська течія є найвпливовішою в кінці XX – на початку XXI ст.?

Тема 3. Українська філософія(2 год.).

1. Історичні джерела формування української філософської думки.
2. Докласична доба української філософії.
3. Класична доба української філософії. Філософія Григорія Сковороди.
4. Філософія українського романтизму.
5. Українська академічна філософія.
6. Розвиток української філософії в XIX–XX ст

Теми рефератів:

1. Філософські ідеї професорів Києво-Могилянської академії.
2. Філософське вчення П. Юркевича.
3. Філософські ідеї українських вчених кінця XIX – початку XX ст..
4. Філософські погляди В. Стефаніка.
5. Розвиток філософської думки українськими мислителями в діаспорі.
6. Філософія в Україні, Польщі, Росії: порівняльний аналіз.
7. Філософська думка України в контексті розвитку світової філософії.

Питання для дискусії і контролю знань:

1. Які джерела виникнення і особливості розвитку української філософії.
2. В чому вбачав Г. Сковорода основне призначення філософії?
3. Хто з українських мислителів найповніше розвинув філософію української ідеї?
4. Яке основне філософське питання поставив Т. Шевченко в поезії “І мертвим, і живим, і ненародженим...”?
5. В чому проявлялось Відродження української філософії другої половини XX – поч. XXI ст.?

Тема 4. Філософське розуміння світу та розвитку (2 год.).

1. Буття та його основні форми.
2. Поняття матерії, руху, простору і часу.
3. Філософський зміст категорії “світ”.
4. Розвиток і його ознаки.
5. Діалектика: основні категорії та закони.

Теми рефератів:

1. Проблема буття і матерії у філософії.
2. Особливості соціального руху, простору і часу.
3. Світ як сукупна реальність.
4. Основні концепції розвитку.

Питання для дискусії і контролю знань:

1. Як співвідносяться поняття “світ”, “реальність”, “буття”, “матерія”, “субстанція”?
2. Чи співпадають фізичний, біотичний і соціальний виміри буття людини.
3. Як взаємозв’язані між собою “рух”, “розвиток”, “прогрес”, “регрес”, “еволюція”, “революція”?
4. Що означає “діалектично мислити”?

5. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Філософія та етика ведення бізнесу в ІТ» складається з різних її видів:

1. підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять);
2. самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання;
3. підготовка індивідуального проєкту.

1	Філософія як форма самовизначення людини у світі	7
2	Історія зарубіжної філософії	7
3	Історія розвитку української філософії	8
4	Філософське розуміння поняття «буття»	8
5	Етика бізнесу як наука та дисципліна	7
6	Мовна культура ділової розмови	8
7	Людина, історія, культура як предмет філософського аналізу	7
8	Етика дистанційного спілкування	8

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	50
Тестові завдання	50
Самостійна робота	
Індивідуальне завдання	
Екзамен	
Максимальна кількість балів	100

Лекційні заняття	Максимальна кількість балів за відвідані лекційні заняття може становити 5 балів.
Семінарські заняття	Оцінюється робота студентів на 9 семінарських заняттях упродовж семестру за усний та тестовий компоненти цієї роботи. Максимальна кількість балів за роботу на семінарських з аняттях може становити 20 балів.
Вимоги до письмових робіт	Максимальна кількість балів за контрольне тестування на семінарських заняттях може становити 25 балів. Підсумкова контрольна робота повинна містити конкретні і чіткі відповіді на поставлені питання. Тестові завдання передбачають вибір правильного варіанту відповіді.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні тестових завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкової контрольної роботи та бали, отримані за відвідування лекцій. Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба зг відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.
Підсумковий контроль	Залікова робота (тест) (максимум 30 балів). Форма здачі: письмово.
12. Політика навчальної дисципліни	

1. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному студенту індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування.

2. Присутність і робота студентів на лекційних, семінарських заняттях, іспиті є обов'язковою. Під час навчання в режимі онлайн присутність студента фіксується за наявності включеної відеокамери та прописаного ідентифікатора (прізвище та ім'я студента). Теоретичні матеріали з курсу, а також додаткові ресурси для його засвоєння є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням) та у форматі електронної інформації на сайті бібліотеки університету <http://lib.pnu.edu.ua/>, <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>.

3. При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному оцінюванні на семінарських заняттях (20 балів), контрольному тестуванні під час семінарських занять (25 балів), а також бали, отримані за відвідування лекцій (5 балів).

Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове комп'ютерне екзаменаційне тестування.

4. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування:
Викладач: Рохман Богдан Михайлович (семінарські заняття) bogdan.rokhman@pnu.edu.ua
Студентська академічна група у viber
Онлайн консультації також можуть проводитись з використанням Viber 0957037492.

5. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: [И^^://рпi^и.иa/положення-про-запобігання-плагіату/](http://rpi.ua/положення-про-запобігання-плагіату/).

Неетична поведінка, порушення академічної доброчесності можуть призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти.

13. Рекомендована література

Основна

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. - К. Генеза, 1996.
2. Андрущенко В. П., Волович В. І., Горлач М. І., Головченко Г. Т., Губерський Л. В. Філософія: Підручник. Харків, 2000.
3. Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. та ін. Філософія. Підручник. Київ, 2001.
4. Бойченко І. В. Філософія історії: Підручник для студ. вищих навч. закладів. Київ, 2000.
5. Возняк С. М., Голянич М. Ю., Москаленко Ю. М. Філософська думка України: імена та ідеї. Івано-Франківськ, 2003.
6. Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. вузів. - К.: Наукова думка, 1997.
7. Зарубіжна філософія ХХ ст. К., 1993.
8. Кондзьолка В. В. Філософія і її історія. Львів, 1996.
9. Надольний І. Ф. Філософія: Навч. посіб. Київ, 2004.
10. Петрушенко В. Л. Філософія. Львів, 2001.
11. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник. 2.вид., випр., доп. Київ, 2006.

Додаткова

12. Дойчик М. В. Ідея гідності людини у сократичних діалогах Платона. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2015. Вип. 102 (10). С. 305-309.
13. Дойчик М. В. Гідність людини у філософії стоїцизму. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2009. Вип. 17. С. 203-212.
14. Дойчик М. В. Ідея гідності людини в європейському ренесансному гуманізмі. *Гілея: науковий вісник*. 2010. Вип. 40. С. 125-131.
15. Дойчик М. В. Ідея гідності у філософії Томаса Гоббса. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2018. Вип. 132 (5). С. 150-156.
16. Дойчик М. В. Толерантність як вияв гідності нації. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2008. Вип. 15. С. 273-280.
17. Дойчик М. В. Категорія «гідність» у філософії Імануїла Канта. *Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки*. 2011. Вип. 14. С. 87-92.
18. Doichyk M. Cultivating dignity in Jean-Jacques Rousseau's social-ethical conception: gender aspect. *Вісник Прикарпатського університету. Філософські науки. - Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*, 2018. Випуск 21. С.16-22.
19. Doichyk M. Protestant view on Human Dignity from the perspective of Max Weber's methodological individualism: social potential. *Релігія та Соціум: міжнародний часопис*. 2018. № 1-2 (29-30). С. 71-77.
20. Doichyk M, Doichyk O. The Idea of Dignity in Contemporary Scientific Discourse. *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, 2019. 2 (2). P. 3 - 12.
21. Doichyk, M., & Doichyk, O. (2021). Epistemological Premises for the Concept of Dignity in John Locke's Philosophical Discourse. *Epistemological Studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, 4(1), 3-12.

14. Програмові вимоги

«Культурою розуму є філософія»

(Цицерон) «Май мужність користуватись власним розумом» (І. Кант)

Для іспиту студент повинен знати зміст програмових розділів і тем навчального курсу, відповідно до яких пропонується основний перелік питань з історії і теорії філософії.

- Поняття світогляду, філософії, мудрості. Філософія як основа світогляду. Предмет, методи, функції філософії. Основні питання філософії та різноманітність підходів до їх вирішення.
- Концепції походження філософії. Філософська думка у стародавніх Індії та Китаї. Антична філософія: основні періоди та філософські школи. Досократівський етап в старогрецькій філософії. Класична доба античної філософії (софісти, Сократ, Платон, Арістотель). Елліністична і римська філософія (Епікур і епікуреїзм. Стоїцизм, скептицизм, еkleктицизм. Неоплатонізм).

- Філософія у Західній Європі середніх віків та доби Відродження: особливості і основні течії. Напрями західноєвропейської філософії Нового часу (Ф. Бекон, Р. Декарт та ін.). Філософські ідеї мислителів-просвітників (Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Й. Гердер та ін.).
 - Класична німецька філософія: джерела та суттєві риси. Філософські системи І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга, Г. Гегеля, Л. Фюєрбаха, К. Маркса.
 - Основні напрями європейської філософії в кінці ХІХ - ХХ ст.. Оновлення класичних традицій: неокантіанство, неогегельянство. Неомарксизм як філософська течія. Виникнення некласичних течій: ірраціоналізм, «філософія життя», фрейдизм, прагматизм. Позитивізм і його стадії. Екзистенціальна філософія. Еволюція релігійної філософії ХХ ст. (неотомізм, персоналізм, тейярдизм).
 - Сучасна зарубіжна філософія: суттєві риси, провідні тенденції, основні течії (феноменологія, герменевтика, структуралізм, філософська антропологія, постмодернізм).
 - Основні періоди і особливості розвитку української філософії. Джерела виникнення та становлення філософської думки в Київській Русі та в культурно-освітніх центрах України ХІУ-ХУІІ ст. Роль Києво-Могилянської академії у розвитку філософської освіти і професійної філософії.
 - Філософія Г. Сковороди. Особливості розвитку української філософії в ХІХ ст. Філософські погляди членів Кирило-Мефодіївського товариства. Філософські ідеї Т. Шевченка. Академічна філософія в Україні ХІХ ст. «Філософія серця» П. Юркевича. Філософські ідеї українських вчених кінця ХІХ - початку ХХ ст.. (В. Вернадський, М. Драгоманов, Б. Кістяківський, С. Подолинський, О. Потебня та ін.). Філософські погляди українських письменників (В. Стефаник, Л. Українка та ін.).
 - Філософія І. Франка. Розвиток філософської думки українськими мислителями ХХ ст.. (В. Винниченко, М. Грушевський, Д. Донцов, В. Липинський, О. Кульчицький, Д. Чижевський, М. Шлемкевич та ін.). Новітня українська філософія.
 - Онтологія як учення про буття. Буття і його основні форми. Поняття матерії, руху, простору і часу. Філософське розуміння світу.
 - Розвиток та його ознаки. Основні концепції розвитку. Діалектика як теорія розвитку. Принципи, основні закони і категорії діалектики.
 - Філософське осмислення природи і життя як передумов людського буття. Основні концепції походження і сутності людини. Співвідношення понять людини, індивіда, індивідуальності, особи, особистості. Людина як біологічна, соціальна і духовна істота. Проблема сенсу людського життя. Практика і спілкування як способи буття людини. Види практики. Співвідношення понять діяльності і практики.
 - Поняття свідомості та основні форми відображення. Сутність та структура свідомості. Самосвідомість. Свідомість і мова. Свідомість і творчість. Індивідуальна та суспільна свідомість. Основні форми суспільної свідомості.
 - Пізнання: сутність, основи та принципи. Чуттєве та раціональне пізнання, їх форми. Проблема істини у філософії та її критеріїв. Абсолютна і відносна істина. Об'єктивність і конкретність істини. Наукове пізнання: рівні, форми і методи. Специфіка методів гуманітарних наук.
 - Поняття суспільства і соціальної спільноти. Філософські концепції суспільства. Специфіка соціальних законів. Зростання потреб і здібностей людини як соціальний закон. Суспільство як соціальна система що саморозвивається.
 - Поняття праці, виробництва, економіки і власності. Праця як основа саморозвитку людини і самоорганізації суспільства. Суспільне виробництво. Матеріальна і духовна основи суспільства. Матеріальне виробництво: взаємовплив продуктивних сил і виробничих відносин.
- Суспільні відносини, їх типи. Поняття структури суспільства. Суспільне життя, його основні сфери та взаємозв'язок між ними. Економічна сфера суспільства. Соціальна сфера та соціальна структура суспільства. Політична сфера суспільства. Поняття влади, політики, держави, права. Взаємозв'язок правової держави та громадянського суспільства. Духовна сфера суспільного життя та зростання її впливу на інші сфери.

Співвідношення понять духовності, свідомості, ментальності, релігійності. Взаємодія суспільства з природою. Розвиток суспільства. Джерела і рушії розвитку суспільства. Суспільний прогрес та його критерії.

- Особистість та її типи. Особистість як суб'єкт суспільного розвитку. Суспільство і особистість. Свобода і проблема подолання відчуження у суспільстві. Цінності, їх класифікація та значення в житті суспільства та особистості. Проблема ціннісних орієнтацій.
 - Філософське тлумачення культури та її людинотворчої сутності. Цивілізація та цивілізаційні засади суспільства. Людство та глобальні проблеми сучасності й соціального прогнозування. Філософське осмислення проблем трансформації та розвитку українського суспільства.
- Філософський аналіз змісту текстів першоджерел

Б.М. Рохман

Б

